

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 97.

V Ljubljani, ponedeljek dne 29. aprila 1918.

Leto II.

Dne 1. maja počivaj povsod delo!

Shodi dne 1. maja se bodo vršili:

V Ljubljani ob 10. dopoldne v »Mestnem
Domu«, poročča sochr. Kopač.

Na Jesenicah ob 10. dopoldne pri »Jele-
nu«, poročča sochr. A. Kristan.

V Idriji ob 10. dopoldne pri »Črniem
Orlu«, poročča sochr. Milost iz Trsta.

V Zagorju ob 9. dopoldne pri »Mi-
helčiču«, poročča sochr. Čobal.

V Krmelju ob 3. popoldne v gostilni pri
»Papežu«, poročča sochr. Zore.

V Trbovljah ob 9. dopoldne na vrtu »De-
lavskega Doma«, poročča sochr. Petejan.

V Hrastniku ob 2. popoldne v »Delavskem
Domu«, poročča sochr. Petejan.

Na Zidanem Mostu ob 1. popoldne, poro-
ča sochr. Siter.

V Trzinu ob 10. dopoldne pri Pelariju. Po-
ročča sochr. Iv. Kopač.

V Trstu ob 10. dopoldne v zeleni dvorani
»Delavskega Doma«.

V nedeljo, dne 5. maja se bodo vršili shodi:

Na Rakeku ob 3. popoldne v gostilni Še-
nar, poročča sochr. Kopač.

V Borovljah ob pol 5. popoldne v gostilni
Čerk.

V Pasji vasi pri Velenju v gostilni gospe
Marije Cigler.

Dnevni red shodom je: **Manifestacija za mir,
svobodo in osemurni delavnik.**

Delavci in delavice! Udeležite se teh shodov v prav obilem številu, da bo manifes-
tacija izrazila in vredna važnih delavskih zahtev!

Razburjena gosposka zbornica.

Silno razkačeni so gospodje v gosposki zbornici in
skoraj pravzaprav niti ne vemo zakaj. Zdi se jim, da je
ustava prekršena in dobili hočejo zagotovilo, da ne po-
sega več »neodgovorno mesto« v zun. politiko. S tem
mislijo na znano cesarjevo pismo. In kaj je pravzaprav
gosposka zbornica pri nas? Prav nič drugega kakor o-
stanki iz starejše fevdalne dobe. V gosposki zbornici
sedi dedno visoko plemstvo in za čas življenja imeno-
vani bivši ministri, profesorji, ravnatelji bank, ki jih i-
menuje cesar. Sestava gosposke zbornice torej ni prav
nič odvisna od prebivalstva, od političnih pravic držav-
ljanov in zato tudi gosposka zbornica nima nikakoršno
moralno pravico, da brani ustavnost; to pravico uteg-
nejo imeti le delegacije in parlament.

Gosposka zbornica je zastarela uredba. Mi smo za
enojtno poslansko zbornico. Ljudje, ki sede danes v go-
sposki zbornici imajo sicer naslove, toda njih življenje,
njih pridobitek ni več v zvezi z njihovimi fevdalnimi na-
slavi marveč so se večinoma podredili razmeram, žive
kot delničarji, industrijci, ravnatelji bank, pravtako ka-
kor vsi drugi plebejski denarni mogotci. Iz tega skle-
pamo, da je ogroženost med njimi pač v zvezi z imperia-
lističnimi težnjami nikakor pa ni njih resna volja, da bra-
nijo ustavo ali kakoršnekoli svoje pravice, ki jih kot čla-
ni gosposke zbornice pravzaprav nimajo.

Vemo tudi, da prispeva Avstrija k skupnim stro-
škom dve tretjini, Ogrska pa le eno tretjino in vendar
avstrijska vlada nima vpliva na zunanjo politiko; koliko
naredb je že izšlo po § 14., toda gosposka zbornica ni
še nikoli protestirala proti njim ali se zavzela za vpliv
Avstrije napram Ogrski. Toda sedaj je storila to, pre-
stopila je na prag nemškonalončnih zinagovalecev in
aneksionistov in v njih prilog dviga svoj hripav glas.
Nikakor pa ne trdimo, da bi ne smeli preiskati dogo-
dov, ki se tičejo zunanje politike. Pribiti le moramo, da
to ni stvar gosposke zbornice, marveč je stvar poslan-
ske zbornice in delegacij, ki so legitimne zastopnice
prebivalstva in imajo povsem drugačne interese nego
krog bogatih plemskih privilegirancev.

O izjavi nemških članov gosposke zbornice o cesar-
jevem pismu poročča korespondenčni urad dne 25. aprila
z Dunaja:

Danes se je pri ministrskem predsedniku dr. vitezu
Seidlerju zglasilo pet članov gosposke zbornice, da na
podlagi sklepa srednje in ustavne stranke gosposke
zbornice stavijo kabinetnemu šefu vprašanje, v katerem
se med drugimi izjavi: Razmotrivajna, ki so se posled-
nji čas nanašala na od francoske vlade izvršeno objav-
ljanje cesarjevega privatnega pisma, so s cesarjevo iz-

javo v brzojavkah od 12. in 14. aprila, naslovljenih na
cesarja Viljema, končana in stvar sama nedvoumno po-
iznjena in zaključena. Struje proti zvezi z Nemčijo mo-
rajo s tem izgubiti vso podlago. V nepremakljivi in z ni-
čimer odvnljivi zvestobi stoji monarhija z nemško drž-
avo in bo vsekdar stala z njo. Ne moremo pa molče
preiti zveze med zunanjo in notranjo politiko. Vzdržanje
dosedanjega kurza prve zahteva v vsakem oziru podpi-
rajočo, s trdno roko vođeno notranjo politiko, ki jo go-
sposka zbornica pogreša in mora označiti za nujno po-
trebo. Obžalujemo odstop grofa Czernina, ki je bil kre-
pak, zanesljiv steber zvezne politike in ki si je pridobil
odlično zaslugo, da je v okviru te politike v polni meri
upošteval interese zaveznikov, obenem pa tudi interese
monarhije zastopal na smotrovit, stanovitni način. Odo-
bravati pa moramo njegovo politiko tudi zato, ker je bil
vsem državi in cesarju zvestim elementom v Avstriji
opora, kakršne potrebujemo v težkem boju z našimi
sovražniki, pa tudi med škodljivimi, državni nevarnimi
gonjami, ki se dvigajo v notranjosti. Gosposki zbornici
je bila zvestoba do cesarja in dinastije vedno zvezda-
vodnica. Stojimo s cesarjem v veselju in žalosti, prav
posebno pa danes ob uri nevarnosti, ki zahteva jasnih
ciljev in ne trpi nespornostimljenja. S patrijotično skrbjo
zato zasledujemo dogodke, ki so v stanu ogrožati ustav-
no varstvo posvečene, nedotakljive in neodgovorne ce-
sarjeve osebe, ker jim manjka onega kritja in sodelova-
nja, ki ga mora imeti vsaka politična izjava in vsak po-
litični čin cesarjev, naj ima kakoršnokoli obliko, v osebi
njegovega odgovornega ministra.

Na vplive, ki se skušajo uveljaviti poleg odgovorne
vlade in ki občinstvo vanje veruje z rastočo skrbjo, bi
se niti misliti ne moglo, ako bi resnično imeli to odgo-
vorno kritje in sodelovanje. Resnost časa zahteva mirno
in prostodušno presojo položaja. Odločili smo se zato,
da svarimo in povzdignemo svoj glas za vzdržanje
ustavnega varstva krone. Kot prvi predpogoj zaupanja
moramo od vlade zahtevati izjavo o tem, ako je pri-
pravljena pripoznati in voljna se tudi po tem ravhati,
da se ministrova odgovornost ne omeji samo na one
vladne čine, ki jim je treba sopodpisa, nego ki obga
splošno odgovornost za politične izjave in čine krone.
Ministrski predsednik je najprej dal pojasnilo v tej sme-
ri, da o vplivu neodgovornih faktorjev na krono ne mo-
re biti govora in pristavil, da kot ministrski predse-
dnik in zvest služabnik svojega gospodarja prevzema
polno odgovornost za vse politične čine Nj. Veličanstva,
naj jih že on sopodpiše ali ne in naj že posredno ali ne-
posredno padajo v okvir njegovega poslovanja. Kadar
gre za posvečeno osebo Nj. Veličanstva, mora minister
prevzeti odgovornost. Z veseljem je pripravljen to sto-
riti in, če treba, za svojo osebo iz tega izvajati politične
posledice. Dospeli gospodje so še pojasnili, da se za tem

vprašanjem ne skriva znabiti namen, povzročiti vladno
krizo, da bi se itak zadosti močno otežkočena politična
situacija še bolj otežila. Vprašanje, ki so ga stavili, je
samo posledica vznemirjenj, ki so jih povzročili dogodki
poslednjih dni in ima le namen, želji, izvirajoči iz lojalno
in patrijotično čutečih, državi zvestih in državo ohr-
anjujočih strank po razpršenju nastalih skrbi z vladno iz-
javo dati izraza o obsegu ustavne odgovornosti. Mini-
strski predsednik je to izjavo vzel na znanje in pripom-
nil, da sme po njegovem mnenju tudi nositelj krone v
ustavno vladani državi jemati zase v pošteev pravico
osebne prostosti, torej tudi ono, prostega izražanja mne-
nja. Samoobsebi umevno naj ne samo oni vladni čini, ki
imajo formalen znak kot taki in jim je torej po ustavi
treba sopodpisa, nego vsi oni čini nositelja krone, ki so
popolnoma političnega značaja in torej pripadajo delo-
krogu vlade, potrebujejo ustavne odgovornosti in po-
trebnega ustavnega kritja poklicanih faktorjev. Ministr-
ski predsednik je se pripomnil, da po njegovem prepri-
čanju od njega zastopani nazori odgovarjajo tudi inten-
cijam Nj. Veličanstva.

Desnica gosposke zbornice pa je, kakor poročča »Ko
respondenca Avstrija«, izdala nastopni komunike: V več-
rajsnji seji na Dunaju navzočih članov eksekutivnega ko-
miteta skupine desnice je bilo pri razpravi s strani obeh
drugih strank gosposke zbornice predložene izjave tudi
soglasno izrečeno začudenje, da je v gosposki zbornici
sploh moglo priti do take izjave.

Dogodek smemo imenovati precej pomemben poli-
tični dogodek v času politične anarhije.

K internacion. konferenci žen za sporazumljenje narodov.

V Bernu (Švica) se je minuli teden vsela
konferenca, na kateri so se posvetovale žene
iz obeh v vojni se nahajajočih skupin držav o
problemih, ki veljajo prihodnjemu premaganju
enakega svetovnega gorja, kakršno je ono, na
katerem boleha človeštvo že četrto leto in iz
katerega ne more najti še vedno nobenega iz-
hoda. Druga konferenca te vrste je to telom
vojne.

Prva se je vršila leta 1915. v Haagu v
čas, ko je bilo še upanje, da se more požar
pogasiti, predno Evropa popolnoma vžrela
v ogenj. Te nade so se izjalovile, in sedaj naj
bi se nadaljevalo v za mirovno misel zelo ne-
ugodnem psihološkem trenutku v Švici delo,
ki se je pričelo pred tremi leti na Holandskem.
Takrat so one ženske žene vojskujočih se
držav, ki so potovale v holandsko glavno me-
sto, ovržali v njih postopanju s tem, da so jih
zasramovali v svojih domovinah, češ, da so
brezdomovinske. Ker se je medtem vojaška
misel povsod okrepila in je vojna sama zado-
bila obseg, o katerem se leta 1915. nam še sa-
njalo ni, potrlost, maščevanje in uničevalna
volja pa so se neznansko razpasle, tedaj uteg-
nejo današnje udeleževalke tega mirovnega
pokreta doleteti ona zasmehovanja v še mno-
gò večji meri. Obtožili jih bodo veleizdajstva,
vleizdajstva na svetosti in nedotakljivosti
vojne namreč, in jih izkušali preplašiti z med
tem moderno nastalo besedo »defajstike«.

Očvrščenje zasmehovanja pa ne bo
zmanjšalo dela, katero je izvršiti v Bernu.
Nasprotno! Pokazalo se bode, da je tudi za-
smehovana naloga, ta s prokletstvom vojnih
interesentov zasnovani poizkus, mnogo večja,
kakor pa na zborovanju v Haagu. Jasnejše
kakor takrat nam leži ta dogodek pred očmi:
njegovi vreloci so vidnejši in tudi njih otekan-
je. Ve se približno, odkod prihaja gorje in
predvsem, kam pelje pot. Mirovna akcija se
danes ne more več omejit le na končanje se-
danje vojne, temveč ona mora obrniti vso
svojo moč na ustroj prihodnjega človeštva, ki
mora, ako se ustanovi po velji vojnih intere-
sentov, pomeniti le za desetletja podaljšano
vojno.

Iluzija prihodnjega miru izginja tudi že pri vojnih privržencih, in čim dalje bolj se v javnosti množe izjave, da si o tem, kar pride po vojni, tudi če izpade zmagovalno za eno stran, ne moramo delati nobenih iluzij. Prejšnji državni kancler Michaelis je pred kratkim imel tak opominjalni govor in pri tem to, kar bo prišlo, slikal v pisanih barvah. Prisilnost ne bo nehala, je rekel, draginja ne popustila in Nemci bodo prisiljeni, da žive priprosto in si pritrjavajo. Napravil je poizkus, da iz velikega pomanjkanja ustvari veliko lastnost, in hvalil je boga, da bi nemški narod s tem prišel iz ubogega materializma, v katerem se bo zdaj pazdal utopil. Nemški narod, je približno menil, bi vedno ostal velik, ako bi si mogel pritrgovati. Da, to odrešenje iz materializma bi se predstavljalo zelo lepo v otroškem, od vojne strasti napojenem razpoloženju. Toda s patriarhalnim spartanskim življenjem, kakršnega si tukaj predstavlja gospod dr. Michaelis, in ki se mu zdi kot pravilno zdravilno sredstvo za nemški narod, se ne opravi nič, ako se preboji takimenovani materializem. Ne bo se šlo samo za drage čevlje in obleke, kakor je posebno poudarjal, ne samo, da se obdrži racijoniranje živil. Ljudski rešitelji pozabljajo, da je pri tem zapopadeno tudi raztegnjenost nezavestnosti, sifilisa, kriminalitete, neizobraženosti, mazadovanja mojstev, da poizkusi, priti do svetovne nadvlade, izpostavljajo individui prisilnemu kaznovanju vojaške države, in da bo namesto blagostanja, katerega smo se prej tako zelo veselili, in radi česar se je zahtevalo več zemlje in večjega obsega, nastopilo obubožanje in revščina. Nastopilo bo kulturno nazadovanje, kakršno svet še ni videl, in celo najbolj otročji občudovalci sablje si bodo želeli nazaj eni materializem, o katerega prestanku sedaj tako triumfirajo. Prepozno bodo izprevideli, da je fraza pogubnega materializma le ena onih krepkih besedi, katero so kanonski fabrikantje iznašli za pomeenjenje narodov.

Žene, ki so sedaj zbrane v Bernu, bodo temu miru, ki nam grozi, gledale v obraz. Raztrgale mu bodo masko raz obraz. Ne da bi hotele preprečiti mir, tega ne morejo več. Pač pa, da pomagajo s poglobljenjem dela priključiti novega duha, ki ga bo prekosel premagal. Materinsko delo je, katero imajo opravljati.

Zenam se je očitalo, da je njihovo omljivo veselje nad vojno in nad vojskami šele omogočilo svetovno vršenje, da, celo pospešilo. Ta očitek je pretinan, v kolikor to zadene ženo. Večini možakarjev ravnotako lahko očitalo isto. Le z razločkom, da zadene močje večja krivda, kajti njim pripada skoro izključno delokrog javnega življenja. Žena šele začenja, da si ga pribori. Močje so stali na straži države, sedeli v parlamentih, urejevali časopise, učili se na visokih in srednjih šolah in imeli vpogled v gospodarski ustroj države in sveta. Le malo žen je prispelo šele do onega svetovnega upogleda, katerega bi morali biti sredi dogodkov deležni močje radi svojega stališča. Oba spola sta se igrala z vojnim pojmom, oba so preslepili višji proroki šovinizma in sile, oba sta bila večinoma slepa, močje z večjo, žene pa z manjšo krivdo.

Saj napol se je sedaj prednugačilo. Vojna je s tem prenehala biti zadeva moških. Pa tudi ni postala zadeva žen. Ničesar ni na zemlji, kar bi se tikalo vsega človeštva v večji meri, ravnotako ne glede na narod, vero ali plemo, kakor na spol. S tega stališča moramo tudi presojati sestanek konference žen za mir. Mislimi ne smemo, da žene, ki bodo tu nastopile proti vojni in proti onemu takimenovanemu miru, store to z ženskega stališča in opazujejo svetovno revščino kot tako, ki se tiče samo njih, proti kateri se bore one same. S to mislijo se kongres ne bo počel, zato jamčijo imena prosvitljenih žen, ki ga sklicujejo in ki se ga bodo udeležile. Toda tudi izven kongresa si ne smemo pustiti dopasti, da bodo tukaj pač žene zastop le te žen tičoe se zadeve. Zasmehovalci in zagovorniki vojne industrije bodo poizkusili pač s staro pastjo, da se bode tukaj obravnavala ženska zadeva od nežnih src, in da se morajo vpludno, toda pretežno vkloniti moči vojaške prsi moža. Nikakor tako kakor je pesnik nekdanj vzkliknil: »Meč je last moža, in kjer mož govori, ondi naj žena molči.« Ti če si, ko so vlekli takli pregovori, so za nami. Ali so žene ločeno od mož združijo zoper vojno, tedaj store to le, da določijo taktične odredbe svojega sodelovanja v človeškem boju in vstop v taisto. One store to tudi raditega, da v trenutku, ko stoji na bojišču ve-

čina mož, katerim pristojna v tem pogledu prva beseda, da dogovore zanje, kakor tudi zanje delajo v industriji, v prometu in na kmetijah.

Glas žen v Bernu se bode v javnosti morda preslišal vsled grmenja maščevalnih topov na zahodu, toda tu se bode položil kamen za zgradbo novega sveta, dočim se ondi življenje in blago devljejo v nič. Delo v Bernu bode koristnejše, svetejše . . .

Ivan Cankar:

Očiščenje in pomlajenje

Predavanje v »Ljudsk. odru« v Trstu, dne 20. aprila 1918.

(Nadaljevanje.)

Socialistično misel so prinesli slovenskemu delavstvu strokovno in nekoliko tudi politično izobraženi delavci, ki so se v dolgih letih bivanja in dela v nemški tujini naučili temeljnih naukov marksizma, spoznali ogromno korist organizacije ter se prepojili s čisto materialističnim mišljenjem. Teh prvih boriteljev za osvobodjenje slovenskega delavstva izpod kapitalističnega jarma nepozabljiva zasluga je, da se je delavstvo pričelo dramiti, začelo se organizirati ter se s silo svoje organizacije povzdignilo iz suženjstva do človeškega, res skromnega, pa vendar človeškega življenja. To je bilo veliko, bilo pa je obenem vse. Politično prebujenje delavstva v socialistični smeri se je omejilo na par »šlagerjev«, na par fraz, kar mimogrede pobranih iz Marksa in Engelsa. In še teh »šlagerjev« in fraz delavci povsem niso prav razumeli. Ostalo je za dolga leta pri strokovnih in gospodarskih organizacijah, o kaki politični socialno-demokratični stranki sploh ni moglo biti govora. In tudi pozneje se v tem oziru ni posebno veliko spremenilo, kljub vstrajnemu in požrtvovalnemu delu Etbina Kristana in nekaterih maloštevilnih njegovih sovrstnikov. Socialna demokracija na Slovenskem je tudi po slabotnih začetkih svoje politične organizacije ostala, kar je bila: zveza strokovnih organizacij in v idejnih načelih nekakšna verska sekta. Stranka ni videla naroda, narod ni videl stranke. Na čisto osamljenih, daleč ločenih krajih slovenske domovine so se v svoje organizacije zbirali industrijski delavci, ki so se brigali za svojo pravično krušno stvar in se niso zanimali za prav nič drugega. — To nikakor ni obsodba teh socialistov iz polpretekle dobe, nasprotno: iz vsega svojega srca, iz svojega toplega prepričanja so dali vso svojo moč, ves svoj intelekt podjarmljenemu, zaslužnemu delavcu; in prav nič ni čudno, če jim je bila v tistih časih poglavitna in pravzaprav edina skrb, da potom organiz. pribore delavcu boljši kos kruha. In delavec bo za zmerom hvaležen tem svojim prvim evangelistom, ki so brez pomisleka tvegali zanj preganjanje in svobodo.

Pred kakimi petnajstimi leti so začeli prihajati v socialistični tabor mladi slovenski inteligentje, posebno tisti, ki so prišli iz Prage, iz Masarykove šole. — Ker je pošteno in potrebno, da govori človek naravnost in brez pridržka, moram povedati, da delavstvo spočetka teh inteligentov ni pozdravilo preveč prijazno, jih ni sprejelo z odprtimi rokami. Nekakšna nezaupnost je bila v delavcu do ljudi, ki so bili takorekoč — res takorekoč! — gosposko oblečeni in ki so govorili književno slovenščino. Sam sem bil priča, ko je delavec, rudar ogledoval roko govornika-inteligenta ter z nemalim ogorčenjem konstatiral, da je roka bela in brez žuljev.

Inteligentje so vedeli, da delavstvo ne potrebuje edino le telesnega kruha. Vedeli so nadalje, da bo jugoslovanska socialno-demokratična stranka mrtva veja na drevesu naroda, če se zarije enkrat za vselej samo v svoje krajevne strokovne organizacije. In vedeli so, da je pot z Dunaja v Ljubljano nekaj drugega, kot pot iz Ottakringa v Oberhollabrunn. To se pravi: temeljna načela socializma in zadnji cilji njegovi so last vseh narodov; toda pota, ki vodijo do teh ciljev, si more začrtati le vsak narod zase, po svoji osebnosti, po svojih domačih gospodarskih, političnih in kulturnih razmerah. Kar velja za Charlottenburg in za Dunaj, še nikakor ni potreba, da bi veljalo za Trbovlje in za Idrijo. — Prvi naši bojovníki za socialistično idejo so bili kakor preproki iz tuje dežele; podobni so bili človeku, ki bi kratkoma presadil palmo na Kras ter si prav nič ne ogledal kraja in tal. Strokovno, organizacijsko in miselno naobrazbo, ki so si jo bili pridobili v tujini, so brez pomisleka nveljavili doma. Delali so na domačih tleh, v svojih mislih pa so živeli v bogato razvitih nemških industrijskih pokrajinah. Po rodu in kolikor toliko tudi po jeziku so bili Slovenci, po svoji vzgoji in svojem mišljenju pa pristni Nemci. Še dandanašnji se žalibog le premnogokrat primeri — zlasti na Štajerskem in na Koroškem — da socialistično organiziran delavec misli, da, ker je socialist, mora biti obenem tudi nemškutar. Iz takih razmer se je rodila naravna posledica: strokovne in gospodarske organizacije so bile močne, socialno-demokratična stranka pa je bila politično skoraj popolnoma brezpomembna. Tuja je bila ogromni večini naroda, naroda kmetov in malomeščanov, naroda — proletarca.

Mladi inteligentje v stranki so iskali poti iz tega mrtvila, iz te neznosne osamelosti. Videli so jasno, da mora stranka živeti. Uvideli so, da okostenelost v dogmah, zamaknenost v davno preteklost pomeni smrt — smrt za človeka, za stranko, za narod. Najživejše in najočnejše so to občutili zdaj, v času vojne, ko se je po vsem svetu razlegel klic po samoodločevanju narodov, po demokratizaciji narodnih držav in po vtelesenju socialističnih idej. Kaj je storila stranka v tem usodnem času, ko se države rušijo in narodi vstajajo? Prav ničesar ni storila! Stisnila se je v kot svojih strokovnih organizacij in je godrnjaje gledala, kaj delajo drugi. Če se sklicuje na zaspano ljubljansko, takimenovano tivolsko resolucijo iz leta 1909., moram kar naravnost povedati, da se za tisto resolucijo prav nihče in nikoli ni zmenil, najmanj pa organizirano delavstvo. Stavim, da ne dobim nikjer, tudi v Trstu ne, delavca, ki bi poznal besedilo tiste resolucije, mi mogel razložiti njen smisel ter mi povedati, kaj da pravzaprav hoče. Sploh pa je odgovor na tako sklicevanje zelo lehak: govori človek, govori stranka, govori narod, kadar je čas! In zdaj je čas! — Mladi socialisti so grenko občutili, da zdaj, ko je ves narod v plamenu, ko se bliža ura — ali njegove pogube, ali njegovega vstajenja — da zdaj stoji njih stranka leno in mirno ob strani. Mislili so, da bi prav stranka novih ciljev in mladih idej, prav socialno-demokratična stranka prva stopila na fronto, da bi ona bila poklicana voditeljica in glasnica v boju za narodovo odrešenje in vstajenje. Mislili so: če so nam druge stranke s toliko lahkoto in deloma po naši lastni krivdi vzele kmeta in malomeščana — naj stopi na plan krepko organizirano slovensko delavstvo, ki je vajeno preizkušanj in trpljenja, vajeno bojev, in je vstrajno v bojih. Tako so mislili mladi socialisti in zmotili so se! Stranka je zamrmrala v svojem glasilu in mrmra še zmirom, da je treba najpogreje demokratizacije in socializacije avstrijske monarhije ter Evrope z okolice vped, potem šele da se bo dalo govoriti o jugoslovanski državi. To je, po mojih mislih, zelo čudna logika; kakor bi kdo rekel: »Najprej moram imeti lepo urejeno in osnaženo sobo, potem šele si zgradim hišo!« Mladi socialisti pa mislijo, in mislijo po pravici, da je treba naprej doma, nato si ga bomo uredili po svoje. Krepko organizirana socialno-demokratična stranka si bo v tem domu znala priboriti svojo veljavo, si bo znala izvojevati svoje cilje! — Zdi se mi, da imajo mladi socialisti popolnoma prav in da bo iz njih stremljenja in dela izšla stranka očiščena in pomlajena, kar bo neprecenljive vrednosti za ves slovenski narod.

III.

Ker narod potrebuje v teh težkih časih vse svoje sile, kliče vse in vsakogar! Če kdaj, v teh časih je potreba, da si zvesto pogledamo iz obraza v obraz, da si sežemo v roke, se strnemo v eno vrsto. — Strahopetec je, kdor zdaj trepeče, da bi se mu ob takem zblizanju morda ne odkrnila ta ali ona mrvica njegovih strankarskih načel in njegovega svetovnega naziranja. Prijatelji, zdaj gre za življenje in smrt! Jaz upam v življenje! In takrat, kadar si uresničimo to pravo življenje, takrat si bomo zopet pogledali v oči in se povprašamo: »Kdo si? Kako misliš ti? Ali si mi brat ali nebrat?« — Zdaj pa je vrsta ena, je prapor en sam!

Tisti, ki je visoko vzdignil ta naš prapor — Janez Evangelist Krek — je legel v prezgodnji grob. Ali kakor je bilo plodno njegovo življenje, tako je bila plodna celo njegova smrt. Stare povesti pravijo: »Vojskovodja je padel, armada pa je zmagała v njegovem imenu in pod njegovim praporom!« — Nikdar se še ni naš slovenski narod tako visoko, tako sijajno razmahnil, kakor v teh zadnjih dveh letih vojne. Dokazal je vsemu svetu, da je zrel za svobodo, zrel za lasten svoj dom. Priznam odkrito, da sem v prvih mesecih vojne trepetal za ta narod, ki ga ljubim, kolikor človek ljubi more. Rekel sem si v plahem srcu: »Ta peščica dobrih ljudi ob Adriji bo v svetovnem metežu izginila, bo poteptana, truplo njeno bo vrženo v morje!« — Ni me sram tiste plahosti; saj vem, da jih je bilo mnogo, ki so mislili, kakor jaz. Kmalu že pa sam videl znamenja, videl jih v svoji srčno radost in obenem v svojo sramoto, da ta narod, ki ga ljubim — nisem poznal. Ne poznal odporne moči njegove, ne politične zrelosti njegove, ne njegove samozvesti. Tako so nas tujci in potničenci delali majhne in slabe, da smo nazadnje že sami verovali v to svojo neznatnost in nemoč! Izkazalo pa se je, da nas ta silni vihar ni potisnil k tlom, temveč da nam je opral duše in srca, nas pomladil, nas vzdignil kvišku! Spominjam se na osnutek za spomenik Janez Husu, češkemu narodnemu svetniku. Na podstavku so bile vklesane besede: »Iz močvirja se je vzdignil!« In iz močvirja se vzdigne žarka visoka postava svetnika mučenca. — Na dom svoj novozgrajeni bomo Slovenci napisali: »Iz močvirja se je vzdignil!« — Iz ponižanja, iz hlapčevstva, iz sramote in bede se bo vzdignil naš narod v novo, svetlo življenje, očiščen in pomlajen, vreden član v družini narodov, očiščenih in pomlajenih.

IV.

Jaz verujem v to družino svobodnih narodov. Jaz verujem, da bo iz te brezprimerne preizkušnje izšlo prerojeno človeštvo! Bil bi hinavec in lažnjivec, če bi

se imenoval socialista, pa bi v globočini svoje duše ne veroval v svoje ideale! Nič se ne bojmo, nič se ne strahimo dnevnega trpljenja, ne zakrivajmo oči pred grozotami časa — pogumno jim glejmo v lice! Ne samo človek, ne samo narod, tudi človeštvo se bo vzdignilo iz močvirja, očiščeno in pomlajeno! V to verujemo, v to upajmo — in lažje nam bo trpljenje! Kristus je zmagal, ko je bil na križ razpet; človeštvo je moralo brezmejno trpeti, da si je zaslužio prerojenje in vstajenje!

Politični pregled.

Parlamentarni položaj. Na drugem mestu objavljamo izjavo obeh skupin gosposke zbornice. Dve uri so »gospodje« mrcvarili ministrskega predsednika Seidlerja in dunajsko meščansko časopisje je potem ugotovilo, da je »položaj popolnem pojasnjen«. Vitez Seidler se je skliceval na cesarjevo zaupanje in na to, da je cesarjevo izjavo pri zadnji avdienci, visoki gosposdije pa so izjavili, da zastopanim skupinam gosposke zbornice ni prišlo niti na um, da bi povzročali težkoče vladi, ki uživa cesarjevo zaupanje, njihova namera da je le bila, da krijejo viteza Seidlerja proti eventualnim napadom s slovanske strani. Pa tudi pri nemško-nacionalnih strankah se je kmalu pojavil »maček«. V zveznem odboru nemško-nacionalnih strank je prišla na površje »zmerna« struja; opozicijsko razpoloženje se je poleglo, govori se le še o prostih rokah nasproti vladi. Končni ukrepi so odloženi do plenarne seje poslanske zbornice. Glavni vzrok, da so se nacionalci tako hitro pomirili, je pač dejstvo, da so krščanski socialci odgovarjali. Vključno mirnejšemu razpoloženju je bila plodna seja zbornice preložena do 7. maja. Akutna kriza je premagana, kronična pa traja dalje. Seidler že od izstopa Poljakov ni imel večine v zbornici in jo ima sedaj manj kakor kedaj prej.

O avstrijski krizi je dunajska »Zeit« zapisala trezne besede: »To bi vsaj moralo biti za praktično politiko tudi onim jasno, ki se oklepajo le teoretičnega nacionalizma, da je enostransko nacionalna vlada v Avstriji nemogoča, že iz enostavnega normalnega razloga, ker bi vsak poskus, sestaviti tako vlado, imel za posledico razbitje parlamenta. Noben narod ne more vladati proti drugim«.

Zvišanje davka na sladkor. Finančni odsek poslanske zbornice je po nasvetu poročevalca dr. Steinwenderja odobril vladno predlogo glede zvišanja davka na sladkor. Sprječal je bil tudi predlog socialističnega poslanca Schieglja glede monopolizacije veletrgovine s sladkorjem, premogom, železom, petrolejem, spiritom in žitom.

Volilna reforma na Ogrskem. Naloga Szterenyijeva se je izjalovila. Izjavil se je bil za to, da se rešitev volilne reforme odloži do jeseni. Pokazalo se je, da to ni izpeljivo. Sedaj je v ospredju zopet Wekerlejev načrt, da se volilna reforma po kompromisu s Tiszom še nadalje potvarja.

Nemčija in Holandska. V nič kaj zavdanja vrednem položaju se ne nahaja Holandska. Na eni strani pritiska na njo ententa, na drugi pa Nemčija. Ako odreče pomoč enemu, se zameri drugemu. In Holandska danes lahko bridko spozna, kako se godi majhnemu, ki je stisnjen med dva velika. Kakor je znano, je zaplenila ententa pred kratkim holandske ladje, ki so bile usidrane v angleških in ameriških pristaniščih. Majhna Holandska ni mogla tega prenesti. Nato je zapovedala ententi Holandski, da ne sme pošiljati Nemčiji nikakršnih surovin in živil več; če tej zahtevi ne ugodijo, ne prejme nič več ameriškega žita. Tako je omislila Holandska v najtežji položaj: Brez ameriškega žita ne more izhajati, ker holandsko poljedelstvo zdaleka ne zadošča, da bi preživljalo deželo; toda zapreti nemško mejo se ne upa, ker bi s tem izživala Nemčijo. Uboga holandska vlada se je dolgo pogajala z entento, in uspeh pogajanj je bil, da ji je dovolila Amerika nekaj ladij žita. Toda žito morajo priti iskati v ameriška pristanišča holandske ladje same; na vlada se dosedaj ni upala vstopiti ladij.

morje, ker se boji, da jih ne bi zasogli ali potopili. Obe vojujoči državi je prosila za spremno pismo za svoje ladje, do sedaj pa ga še ni dobila od nobene. In končno ne dobi Holandska nobenega žita, in v deželi vlada bridka beda, ki je imela za posledice že barne nemire. Med tem pa je izjavila tudi Nemčija, da so ogroženi njeni interesi vsled holandsko ententinih pogodb. Torej se mora pričeti pogajati Holandska tudi z Nemčijo. Kaj je predmet pogajanj, se uradno ni sporočilo. Vest pa pravijo, da zahte-

va Nemčija od Holandske dobavo masti, sira in zelenjave. Zopet je Holandska v zadregi: prvič, ker je v deželi sami pomanjkanje živil in je ljudstvo silno nejevolno, ako vidi, da se izvažajo v inozemstvo živila kljub lastni bedi, in drugič, ker se mora Holandska bati, da jo bo kaznovala ententa z ustavitvijo žitnih pošiljatev, ako ugoditi nemškim zahtevam. Vse-nemci v rajhu hujskajo seveda proti ubogi Holandski, ki se je s pogodbami z entento — kajpada — postavila na stran entente! Ti gospodje, ki so nekoč vedno deklamirali o enotnosti »germanskega plemena«, se pač ne počutijo dobro, dokler se ni sprla Nemčija z vsemi germanskimi narodi. Nasprotno skušajo angleški imperialisti ta spor še povečati. Angleško časopisje trdi, da je poslala Nemčija Holandski ultimatum, in da zbira na meji vojaške čete. Te vesti so gotovo pretirane. Toda zdi se, da je položaj precej resen. Holandski zunanji minister London je izjavil v prvi zbornici, da resnosti položaja ne more prikriti. Da je treba računati z možnostjo resnega konflikta, dokazuje tudi dejstvo, da so našli v izlivu Šelde mtonske mine angleškega izvora.

Pogajanja z Romunijo se nadaljujejo. Nemški državni tajnik dr. pl. Kühlmann se je podal v petek zvečer na Dunaj, da skupno z baronom Burianom odpotuje v Bukarešto, kjer se nadaljujejo mirovna pogajanja z Romunijo. Pred svojim odhodom je imel Kühlmann razgovor z voditelji parlamentarnih strank o romunski mirovni pogodbi, v katerem se je razpravljalo tudi o vprašanju dinastije. Udeležniki razgovora so dobili utis, da bodo pogajanja v Bukareštu v kratkem končana. Ko bo podpisana mirovna pogodba z Romunijo, podal bo državni kancler grof Hertling v državnem zboru izjavo o političnem položaju.

Kako dolgo naj še traja vojna. Washingtonski dopis pariškega »Petit Parisien« opozarja, da se upanje, da bo vstop Amerike v svetovno vojno kmalu napravil konec krvavemu klanju, najbrže ne vresniči. Ameriška vlada se pripravlja za vojno, ki bi lahko trajala še več let. Sklepajo se pogodbe za ogromne dobave, ki naj se izvrše šele leta 1919, ali celo 1920. Grade se tovarne za smodnik, ki morejo še le prihodnje leto pričeti z izdelovanjem smodnika.

Angleška pristanišča zaprta. Pariški »Temps« poroča iz Londona: Angleška pristanišča so od srede zaprta. V podučenihih krogih se govori, da gre za važne pomorske načrte.

Razburjenje vsled vzhodnokitajske železnice. Japonsko časopisje je silno razburjeno, ker so prevzele Zedinjene države upravo vzhodnokitajske železnice.

Indijski nacionalni kongres je, kakor poroča Reuter iz Londona, izjavil v svoji brzojavki na premirjenega ministra in podkralja v Delhiju, da more Indija sama postaviti še pet do deset milijonov mož.

Za rdeči teden

vlada med sodrugi in sodružicami po vseh krajih splošno zanimanje. Kako silno je potrebno, da se naš dnevnik kar najbolj razširi, nam dokazujejo dnevni dogodki in pa strastno preodurno bojevanje meščanskih in z meščanskimi vplivi prepojenih elementov proti delavstvu in njega organizacijam. Na vse delavstvu sovražne pojave odgovorimo najbolje z močnimi organizacijami in z razširjenim svojim dnevnikom. Ako bo vsak napravil svojo delavsko dolžnost, bo uspeli

rdečega tedna

za naš dnevnik in za stranko ter s tem tudi za zavedno neznosne razmere trpeče delavstvo kar najbolj razveseljiv. Z današnjim dnem gremo na delo!

V ta namen, smo našim zaupnikom poslali primeren letak, da ga razdele med tiste, ki na »Naprej« še niso naročeni.

Izpolnjene izjave novih naročnikov je odtrgati in takoj po sklepu tedna poslati na upravo »Napreja« v Ljubljano.

Sodrugi, od 28. aprila do 5. maja na delo za naš dnevnik in za stranko!

Dnevne beležke.

— »Naprej« izide jutri na osmih straneh. Dne 1. maja »Naprej« ne izide zaradi delavskega praznika. V četrtek pa izide zopet redno.

— Omejitve policijske ure v Ljubljani je z včerajšnjim dnevom zopet odpravljena.

— V. Spodnji Šiški je umrl revident južne železnice Andrej Kezele. Pokopali so ga včeraj.

— Sodruga in sodružice na Goriškem, ki so že pripadali stranki, oziroma politični organizaciji na Goriškem, kakor tudi vse tiste, ki žele vstopiti na novo v stranko, vabimo, da priglase svoj sedanji naslov sodrugu Alojziju Štolfa, v Gorici, ulica Teatro št. 20, I. nadst.

— Pomožni urad za družine vpoklicancev in begunce v Gorici se je preselil iz ulice Municipio v ulico Teatro št. 20, I. nadst., ter posluje vsak dan, razum nedelj in praznikov, od 9. do 12. dopoldne.

— Naša prehrana. Nakladanje v Podwoleczyški iz Ukrajine došli odpošiljatev živil narašča dan na dan in število dosedaj dosega že 140 do 160 vagonov na dan. S popravno prevoznih naprav, na katerih se je sedaj moglo spraviti po 35 vagonov, bo najvišje število poskočilo na 42 vagonov, več vagonov ruski stroj ne more potegniti. Po razširjenju železniških tirov je pričakovati znatno zboljšanje. V vzhodni Galiciji posetev dobro napreduje. Vidi se mnogo letne setve, ravnotežje zadene tudi Ukrajino.

— Enkratni prispevek za državne uslužbenice. V decembru so dobili državni uslužbenici prispevek, ki je znašal po značaju in številu družinskih članov po 180 do 1250 kron. Te dni je izšla odredba finančnega ministrstva, ki določa, da se v maju dovoli isti prispevek, samo za državne delavce in železničarje se bode izdala posebna odredba. Vpoklicani državni nastavljenici dobe istotako prispevek isti je pa v tej izmeri zmanjšan, kakor znaša trajna draginjska doklada.

— Državna podpora in ureditev oskrbe za mladino, dojenčke in majhne otroke. Ministrstvo za socialno oskrbo in ministrstvo za notranje zadeve (sanitetni oddelek) sta izdali pred kratkim v medsebojnem soglasju odredbe, ki se nanašajo na državno podporo in ureditev oskrbe za mladino, dojenčke in majhne otroke. Odredba ministrstva za socialno oskrbo vsebuje navodila, ki naj bodo merodajna pri odločevanju o podelitvi državne podpore mladinskim oskrbovalnim organizacijam, izvzemši zdravstvene organizacije za šolobvezno mladino. Obenem vsebuje na odredba predpise, kdaj, na katerih mestih in s kakšnimi prilogami je treba vlagati prošnje, kaj naj vsebujejo, končno, katere oblasti naj sodelujejo in kakšna je njih naloga. Notranje ministrstvo naznanja v svoji od sanitetnega oddelka sestavljeni odredbi navodila za emotno ureditev oskrbe za materinstvo, dojenčke in majhne otroke, pri tem pa izdaja tudi pravila za državno subvencijo onih organizacij, ki se posvečajo tem panogam oskrbe. Ti odredbi sta bili prvi povod skupnemu delu ministrstva za socialno oskrbo in državne sanitetne uprave, ki bo v kratkem postala lastno centralno mesto v ministrstvu za ljudsko zdravje.

— Sladkor za žito. Uradno se razglašajo: Urad za ljudsko prehrano izda prihodnje dni odredbo, vsled katere se bode dala podietnikom kmetijskih obratov, katerim se bode odvezlo v lastno uporabo prepuščeno žito, pravica, da morejo dobiti za vsakih 100 kilogramov odklanega žita po dve kili sladkorja, ne da bi bili v tem prikrasani na porabno množino, katere jim pristojna po sladkornih kartah.

— Zahvala. Podpisani odbor se najiskreneje zahvaljuje slavni Glasbeni Matici za prireditve slavnostne akademije dne 18., 21. in 23. aprila t. l. na čast spominu dr. Jan. Ev. Kreka kot prispevek za njegov spomenik. Zlasti gre hvala gospodu predsedniku dr. Jos. Mantuaniju za ljubezno postrežljivost, gospodu ravnatelju mojstru Hubadu za njegov požrtvovalni trud, govornikom, gospodu stolnemu vikarju Fr. Smodeju, ki je prihitel iz Celovca, da proslavi spomin velikega pokojnika, gospodu mestnemu župniku Fr. S. Finžgarju, ki je z ognjevit besedo vnel srca poslušalcev za Krekove vzore, deklamovalcema, gospodu profesorju Iv. Dorniku in gospodu učitelju Andr. Rapetu, ki sta nam podala lepe Gregorčičeve besede v tako krasnem okviru. Takisto se vsemu slavnemu pevskega zboru, sploh vsem, ki so pripomogli, da se je dosegel tako sijajen gnoten in še sijajnejši moralen uspeh, za nepozabni užitek lepih dni, najpriščneje zahvaljuje. — V Ljubljani, dne 24. aprila 1918. — Odbor za Krekov spomenik.

— Utonila je v potoku nad Lišani v trziškem okraju pri milinu v Hudem grabnu petletna Marija Uržič, hči delavca Šimona Uržič iz Bistrice pri Trziču.

— **Strašni poskus samomora.** Pred nekaj dnevi se je hotel na Dunaju na grozni način usmrtiti inženjer Hans I. Na mostu, pod katerim vozi mestna železnica, je čakal vlaka, in ko je ta pridrhal, je skočil z mosta deset metrov globoko na železniški tir. Vlak ga je virgel ob stransko steno, kjer je obležal nesrečni inženjer umirajoč, z razbito glavo. Pred štirinajstimi dnevi mu je umrla žena, in preveliko žalovanje po umrli ga je slednjič privedlo do žalostnega dejanja.

— **710 kilogramov nularice v potnih kovčkih.** Iz Brucka ob Muri ponočajo: Že dalje časa dobiva tvrduka Felten in Guillaume »kovčke na ogled«, ki so namenjeni ravnatelju Paravicinju in vsebujejo vedno le živila. Pretečeni teden je imel prejeti gospod ravnatelj kar 710 kilogramov najboljših bele moke v potnih kovčkih. Toda železniški organi so vso moko zaplenili. Vmes pa so posegle politične oblasti in odredile, da morajo izročiti železniški organi vseh 710 kilogramov moke uradnikom omenjene tvrduke.

— **Praško narodno gledališče** (Narodno divadlo) slavi dne 16. maja petdesetletnico svoje ustanovitve. Slavnostni odbor je izdal ob tej priliki posebno spominsko knjigo z naslovom »Jubiläum velké doby«.

— **Enotni hrvatski listi.** Vsled štrajka v zagrebskih tiskarnah so sklenili dnevniki »Obzor«, »Novosti« in »Hrvatska Rieč«, da bodo v bodoče izhajali kot enoten list. Beedilo je v vseh treh dnevnikih enako, le glavna lista je pri vsakem drugačna.

Vojna.

Kemmel v nemških rokah.

Izguba odseka Kemmel je francosko vojno vodstvo prisilila, da je znatne sile iz svojih velikih rezerv poslalo na flandersko bojišče. Vendar imajo Francozi po zadnjih velikih krvavih žrtvah le malo upanja, da bi zopet osvojili izgubljene pozicije. Seveda imajo na pomoč pošlane francoske rezerve v prvi vrsti nalogo, podpreti ogroženo pozicijo pri Ypernu; vprašanje pa je, če je po izgubi Kemmela sploh še mogoče držati ypernske pozicije. Tudi položaj ob potoku Steen severno Yperna, stoječih angleških divizij je postal jako težaven in skoraj gotovo je, da se bodo Angleži od Yperna morali umakniti na Dixmuiden. Osvojitve betonskih utrdb v odseku Kemmel so se na odličan način udeležili avstro-ogrske 30 centimetrske močnarji in avstro-ogrske težke havvice.

Dosla so nam naslednja brzajavna poročila:

Dunaj, 27. aprila. Uradno se razglša: Na italijanski fronti vsled neugodnega vremena le slabotno bojno delovanje.

Berlin, 27. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Severno Wytschaete so naše čete prodrele do južnega roba Voormezele. Francoske in angleške divizije so brez uspeha poskušale izrgati nam zopet osvojeni Kemmel. Dopoldne na fronti Dikkebusch-Loker, proti večeru v pokrajini Loker tje do Dranocetra izvršeni napadi so omagali v našem ognju z velikimi izgubami. Kjer je sovražnik prodrl do naših črt, odbili smo ga v bližinskem boju.

Severozapadno Mervilla, na južnem bregu Lyse in pri Givenchy so se izjalovili sovražni sunki. Med Scarpo in Sommo izvidni spopadi. Južno Somme so izkpraveli francoski oddelki v ponovnih napadih pri Villers-Bretonneux. Po brezuspešnih napadih rano jutraj je sovražnik zbral svoje čete popoldne k novemu naskoku ob gozdu Hangard ter ob potoku Luce. Z močno artiljerijsko pripravo uvedeni napadi niso dosegli nobenega uspeha. — Z ostalih front nič posebnega. — Ludendorff.

Berlin, 27. aprila zvečer. Angleške čete so nam prepustile zopet znaten del flanderskih tal. Naši oddelki stoje sedaj v črti Langemarck-Verlorenhoek-Hooge-Zillebeke.

Dunaj, 28. aprila. Na italijanski fronti nič novega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 28. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na flanderskem bojišču se je sovražnik umaknil v zadnje črte. Južno Langemarcka se je umaknil čez potok Steen, vzhodno Yperna v pozicije iz leta 1914, pri Zillebeke pa še preko svojih prvotnih pozicij. Sovražniku mo za petami ter mo ga na nekaterih mestih zapletli v boj. Ujeli smo nekoliko Belgijcev in znatno število Angležev. Višina 60, za katero so se v prejšnjih letih vršili luti boji, je v naših rokah. V odseku Kemmel srđiti artiljerijski boji. Odbivši francoske napade smo šunili proti sovražnim pozicijam ter vzeli v naskoku Loere.

Na severnem bregu Lyse so se izjalovili sovražni sunki. Pri Givenchy smo odbili močne angleške napade. Na bojišču ob Sommi le spopadi izvidnih oddelkov.

Vzhod (Finska): Čete generala von der Goltz so po boju zavzele Tavastehus. Civilno prebivalstvo je naše čete navdušeno pozdravilo. — Ludendorff.

Carigrad, 28. aprila. Naši napadi na Kars zmagoviti. Trdnjava je v naših rokah. Uplenili smo 860 topov raznih kalibrov.

Zadnje vesti.

Vojni minister — baron.

Dunaj, 28. aprila. Vojni minister pl. Stöger-Steiner obhaja danes 40letnico vojaškega službovanja. Cesar ga je tim povodom povzdignil v baronski stan.

Poslanik Ukrajine.

Dunaj, 28. aprila. Dr. Jakovič, poslanik Ukrajine za Avstro-Ogrsko, je dospel danes ne Dunaj. Poslaniku Jakoviču je poverjena tudi izmenjava ratifikacijskih listin.

Boj za Adrijo.

Praga, 28. aprila. »Narodni Listy« izjavljajo, da je smotrena gospodarska politika Čehov sedaj potrebnejša kakor kedaj prej, ker vsenemški krogi porabljajo svoj kapital na jugu, da nakupijo kolikor mogoče zemljišč ob Adriji. Na ta način hočejo umetno germanizirati jadransko obalo ter pripravljati težkoče ustanovitvi jugoslovanske države. Dolžnost Čehov je podpirati Jugoslovane proti nemški invaziji.

Wekerle zopet na površju.

Budapešta, 27. aprila. Cesar je danes telefonično naročil dr. Wekerleju, naj uglađi pot kompromisu, za katerega se je izjavila večina parlamenta.

Nemčija in Holandska.

Berlin, 27. aprila. Nemško časopisje naglašja, da je možnost izkrcanja angleških čet na Danskem ali na Holandskem zopet v ospredje pomaknjena. Anglija je trenutno na koncu svoje politične modrosti. Napad na Zebrüge je v tem oziru karakterističen; a to je le predigra dogodkom, ki imajo priti v poletju. Če je poražena armada, ostane jim mornarica. Mirovali ne bodo, dokler niso poskusili zadnjega sredstva, da zlasti Holandsko kot aktiven faktor uvrstijo v svojo vojno falango. Holandska je za Anglijo ugodna baza, s katere lahko ogrožja rensko-vestfalsko industrijsko ozemlje. Nemčija mora vojno industrijo v tem ozemlju za vsako ceno varovati.

Kronski svet v Haagu.

Haag, 28. aprila. Korespondenčni urad poroča, da se je včeraj popoldne po tajni seji zbornice vršil ministrski svet. Za danes pa je sklican kronski svet. Prihodnja seja poslanske zbornice je sklicana za torek popoldne.

Umetnost in književnost.

Majski list nemških sodrugov je izšel! Kakor vsako leto, tako je tudi letos izšel krasno opremljen majski list kljub vsem tehničnim oviram s prav bogato vsebino: Maks Adler obravnava o smislu majske slavnosti. Prispevek Karla Manna je posvečen Karlu Marksu, čegar stoletnico rojstva obhajamo v letošnjem majniku. Karel Leuthner primerja francosko revolucijo izza leta 1789. z rusko revolucijo današnjih dni. Adelheid Popp pripoveduje o boju žen. Neka druga razprava je posvečena zahtevani socijalne politike. Prispevek dr. Viljema Ellenbogna, krasne pesmi O. W. Payerja, Josipa Luitpolda in Amerikana Wakt Whitmana oživljajo spomenico, katere lepo in globoko zamišljeno naslovno stran, ki zagledano slikovito predstavlja zopet vstalo internacionalo, je narisal H. Eimer. Umetniška priloga prinaša letos izrazito sliko Böcklina. Kljub izredno narastlim izvršitvenim stroškom je cena slavnostnemu spisu z umetniško prilogo le 44 h. Naročila je nasloviti na ljudsko knjigarno v Gradcu, Mariengasse št. 16. Ako se pošlje 50 h v znamkah, se pošlje ta veleaktualni slavnostni spis k svetovnemu delavskemu prazniku poštine prosto.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B št. 1201 do konca dobe stranke po znižanih cenah v torek, dne 30. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določeni je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1201 do 1320, od pol 2. do 2. št. 1321 do 1440, od 2. do pol 3. št. 1441 do 1560, od pol 3. do 3. št. 1561 do 1680, od 3. do pol 4. št. 1681 do 1800, od pol 4. do 4. št. 1801 do 1920, od 4. do pol 5. št. 1921 do 2040, od pol 5. do 5. št. 2041 do 2160, od 5. do pol 6. št. 2161 do 2280, od pol 6. do 6. št. 2281 do konca.

Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1200 dobe stranke po znižanih cenah v torek, dne

30. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1 do 120, od pol 2. do 2. št. 121 do 240, od 2. do pol 3. št. 241 do 360, od pol 3. do 3. št. 361 do 480, od 3. do pol 4. št. 481 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 720, od 4. do pol 5. št. 721 do 840, od pol 5. do 5. št. 841 do 960, od 5. do pol 6. št. 961 do 1080, od pol 6. do 6. št. 1081 do konca.

Člani vojne zveze. ki stanujejo v Ljubljani in Spodnji Šiški in ki še niso dobili izkaznice za petrolej, naj se takoj zglašajo na mestnem magistratu, v uradu, kjer se izdajajo izkaznice, ker se bo prodaja petroleja v kratkem končala.

Marmelada za I. in II. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami I. in II. uradniške skupine prejmejo marmelado pri Mühleisnu na Dunajski cesti v torek, dne 30. aprila. Določeni je ta - le red: I. uradniška skupina od 8. do pol 9. št. 1—50, od pol 9. do 9. št. 51—100, od 9. do pol 10. št. 101—150, od pol 10. do 10. št. 151—200, od 10. do pol 11. št. 201—250, od pol 11. do 11. št. 251—300; popoldne od 2. do pol 3. št. 301—350, od pol 3. do 3. št. 351—400, od 3. do pol 4. št. 401 do konca. — II. uradniška skupina od pol 4. do 4. št. 1—50, od 4. do pol 5. št. 51—100, od pol 5. do 5. št. 101 do konca. Vsaka oseba dobi pol kilograma; kilogram stane 2 kroni.

Meso za gostilne in zavode. Za gostilne in zavode oddaja mestna aprovizacija meso redno vsak torek in vsak petek popoldne od 2. do 4. v cerkvi sv. Jožefa.

Mestni aprovizacijski odsek je v svoji včerajšnji seji sklepal o raznih razdelitvah živil na izkaznice ubožnih akcij. Razdeljevalo se bo takoj s prihodnjim tednom: ječmen, kaša, marmelada, mast, zelje, sladkor in cikorijo. Podrobni razdelilni načrt se za razne kategorije ubožnih akcij pravočasno objavi. Dovož mleka je zadnje dni padel za 100 litrov vsled vpoklica nekakega mlekarja, ki je imel v večjem okolišju svojo nabirališnico mleka. Mestna aprovizacija je takoj napravila vse potrebne korake, da bo vpoklicanemu mlekarju zopet omogočeno nabiranje mleka. Končno je aprovizacijski odsek sklenil pozvati deželno komisijo, da zviša kontingent mesa za najmanj 20.000 mesečno, ker naslednje dobave mlikar ne morejo zadostovati za preskrbo Ljubljane.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Vabilo

== občni zbor ==
okrajne bolniške blagajne v Zagorju ob Savi

ki se vrši

dne 5. maja ob 2. uri popoldan u uradni pisarni v Zagorju.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo poslovanja v letu 1917.
3. Poročilo računskega sklepa za leto 1917.
4. Volitev nadzornega odbora. (Izvoli se 4 člani od delojemalcev in 2 člana od delodajalcev.)
5. Raznoterosti.

Zagorje, dne 24. aprila 1918.

Rihard Rancinger,
načelnik.

Obenem se obvešča, v smislu § 83. pravil, I. odst. da je računski zaključek za leto 1917. v uradu okrajne bolniške blagajne na vpogled in sicer od 26. aprila do 5. maja ob uradnih urah od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne, iz katerega so razvidne vse podrobnosti računskega zaključka.

Krepke delavke

se sprejmejo proti dobri plači

== v kemični tovarni ==

v Mostah.

Vojakom na fronti in v zaledju

prodaja založba „Napreja“ knjige in brošure 30% ceneje. Naročila sprejema uprava „Napreja“ v Ljub.